

**ГУМАННА ПЕДАГОГІКА У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ІДЕЇ ЯНУША КОРЧАКА
ПРО АБСОЛЮТНУ САМОЦІННІСТЬ ДИТИНИ**

**ДО 145-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ЛІКАРЯ,
ПЕДАГОГА, ПИСЬМЕННИКА, ПУБЛІЦИСТА, ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Centrum Myśli Janusza Korczaka

Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України

Інститут педагогіки НАПН України

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства подвійного
підпорядкування (МОН та НАПН України)

Польський культурно-освітній центр УДПУ імені Павла Тичини

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних
працівників Черкаської обласної ради»

ГУМАННА ПЕДАГОГІКА У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ІДЕЇ ЯНУША КОРЧАКА ПРО АБСОЛЮТНУ САМОЦІННІСТЬ ДИТИНИ

**до 145-річчя від дня народження польського лікаря, педагога,
письменника, публіциста, громадського діяча**

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції з міжнародною участю
(м. Умань, 19 травня 2023 р.)

Електронне видання

Умань

2023

УДК 378(06)

Г94

Редакційна колегія:

Кравченко О. О., (голова ред. кол.), доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Бялик О. В., доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Ткачук Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Юрченко О. В., (відп. ред.), кандидат педагогічних наук, викладач Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рецензенти:

Гавриленко Т. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка;

Попиченко С. С., кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. декана факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 13 від 25 травня 2023 р.)*

Г94 **Гуманна педагогіка у контексті євроінтеграції: ідеї Януша Корчака про абсолютну самоцінність дитини: до 145-річчя від дня народження польського лікаря, педагога, письменника, публіциста, громадського діяча [Електронний ресурс] :** електрон. вид.: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. з міжнар. участю (м. Умань, 19 трав. 2023 р.) / МОН України, Від. філос. освіти, заг. та дошкільної пед. НАПН України, *Ін-т пед. НАПН України [та ін.]* ; [редкол.: О. О. Кравченко (голов. ред.), О. В. Бялик, О. М. Коберник [та ін.] ; рец.: Т. Л. Гавриленко, С. С. Попиченко; О. В. Юрченко] (відп. ред.). – Умань : ЦП «Компринт», 2023. – 232 с.

Збірник містить матеріали виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманна педагогіка у контексті євроінтеграції: ідеї Януша Корчака про абсолютну самоцінність дитини» (19 травня 2023 р., м. Умань), в яких репрезентовано погляди сучасних дослідників на значущість ідей видатного польського педагога Януша Корчака та представлено практичну рефлексію його педагогічних надбань у просторі закладів середньої і вищої освіти України та країн ЄС.

УДК 378(06)

Матеріали подано в авторській редакції, за достовірність фактів, цитат, посилань на джерела та вживання назв документів, власних імен тощо відповідають автори публікацій.

ISBN 978-617-8269-62-3

Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини, 2023

ЗМІСТ

НАПРЯМ ПЕРШИЙ

*ІСТОРИКО-БІОГРАФІЧНИЙ І ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ
АСПЕКТИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ І ЖИТТЄТВОРЧОСТІ
ЯНУША КОРЧАКА***Березівська Лариса**

Януш Корчак в інформаційних ресурсах Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: історико-джерелознавчий аспект 10

Карпенко Ореста

Педагогічна спадщина Януша Корчака у дослідженнях науковців України та Польщі 13

Левченко Наталія

Януш Корчак: історико-біографічний аспект 16

Матрос Ольга

Соціально-благодійна та публіцистична діяльність Януша Корчака в історії соціальної роботи 17

Моргай Лілія

Януш Корчак (1878–1942): біографічна довідка 23

Слюсаренко Ніна

Януш Корчак: віхи життєдіяльності і життєтворчості 26

Ткачук Мирослава

Порівняльні дослідження ідей Януша Корчака у контексті розвитку гуманістичної педагогіки 31

Чепіль Марія

Історико-біографічний аспект творчості Януша Корчака 35

Cybal-Michalska Agnieszka

Twórczość literacka świadectwem nieobojętności – o pedagogicznym «wycieniowaniu» dzieł Janusza Korczaka..... 38

Latour Dorota

Filmowe wizerunki Janusza Korczaka..... 41

Witkowski Rafał

Kwestia języka (polski i jidysz) w działalności Janusza Korczaka..... 42

НАПРЯМ ДРУГИЙ
ЯНУШ КОРЧАК І СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКІ ОСВІТНІ ЦІННОСТІ

Бойченко Валентина	
Ідея абсолютної самоцінності дитини у формуванні педагогічного мислення майбутніх учителів	44
Бурлаченко Єгор	
Права дитини: Януш Корчак і сучасність	47
Вітвіцький Вадим	
Досвід Януша Корчака у формуванні громадянської ідентичності здобувачів освіти в реаліях українського сьогодення	51
Дзюбенко Ірина	
Формування громадянськості: погляди Януша Корчака	54
Дічек Наталія	
Етика «Старого Лікаря», або життя як служіння дітям	57
Коберник Олександр	
Януш Корчак про виховання ціннісного ставлення до людей	62
Криворучко Інна	
Зв'язок ідей Януша Корчака з сучасними вітчизняними та європейськими духовними цінностями	65
Надім'янова Тетяна	
Дитяче щастя як цінність: погляди Януша Корчака на світ дитинства	67
Савченко Наталія	
Ідеї Януша Корчака у сучасному процесі освоєння культури та «профілактики відчуження»	72
Сотер Марія	
Формування ціннісних орієнтирів особистості у процесі вивчення іноземної мови (в контексті ідей Януша Корчака)	77
Співакова Інна	
Розвиток міжнародної співпраці навколо ідей та спадщини Януша Корчака	79

2. Корчак Я. Як любити дітей. Київ: Рад. школа, 1976. 159 с.

3. Головка М. Проблема педагогічного супроводу дитинства в педагогіці Я. Корчака. *Історико-педагогічний альманах*. 2012. №1. С. 41–43.

Інна Криворучко

*викладач кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

ЗВ'ЯЗОК ІДЕЙ ЯНУША КОРЧАКА З СУЧАСНИМИ ВІТЧИЗНЯНИМИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ДУХОВНИМИ ЦІННОСТЯМИ

Януш Корчак – відомий польський педагог, дитячий письменник і педіатр, який присвятив своє життя догляду та вихованню дітей. Його філософсько-педагогічні ідеї і практичні напрацювання мали значний вплив на педагогіку, психологію та розвиток дитини і продовжують надихати педагогів і батьків у всьому світі. Нас зацікавило питання, як же ідеї Януша Корчака співвідносяться з сучасними національними та європейськими духовними цінностями?

Корчак вважав, що діти мають право на гідне та поважне ставлення до них, і що їм слід дозволяти розвиватися відповідно до їхніх унікальних здібностей та інтересів. Він також визнавав, що діти – це не просто зменшені версії дорослих, а й те, що вони мають свої власні потреби та перспективи. Це переконання знайшло відображення в його працях та освітній філософії, яка наголошувала на важливості освіти, орієнтованої на дитину, і потребі дорослих слухати дітей та взаємодіяти з ними.

Ці ідеї узгоджуються з сучасними національними та європейськими духовними цінностями, які наголошують на важливості людської гідності, поваги до різноманіття та просуванні рівності й соціальної справедливості.

Останніми роками зростає визнання важливості освіти, орієнтованої на дитину, з урахуванням цих цінностей. Цей підхід підкреслює необхідність розуміння вчителями й батьками індивідуальних потреб та інтересів кожної дитини і реагування на них, а не нав'язування універсального погляду на процес виховання.

За Я. Корчаком – діти повинні бути активними учасниками власної освіти, а не пасивними одержувачами знань. Він заохочував дітей бути допитливими, досліджувати навколишнє середовище та ставити проблемні запитання. Такий підхід узгоджується з сучасними освітніми теоріями, які наголошують на важливості активного та проблемного навчання, а не механічного запам'ятовування та пасивного засвоєння інформації [1].

Окрім того, Корчак вбачав, що освіта повинна не тільки готувати дітей до успіху в навчанні, але й допомогти їм стати відповідальними, активними та свідомими громадянами. На його думку, освіта повинна виховувати почуття соціальної відповідальності та відданість сприянню загальному благу.

Ідеї та філософія Януша Корчака тісно пов'язані з сучасними національними та європейськими духовними цінностями та наголошують на важливості людської гідності, повазі до соціальної різноманітності та справедливості. Його дитиноцентрований підхід до освіти наголошує на унікальних потребах і перспективах кожної дитини, продовжуючи надихати педагогів і батьків у всьому світі. Прийнявши ідеї Корчака, ми можемо створити освітнє середовище, яке сприятиме не тільки академічним успіхам дітей, а й відповідальному та свідомому громадянству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук В. А. Творче освітньо-виховне середовище навчального закладу – важлива умова розвитку та самовдосконалення особистості. *Креативна педагогіка*. 2017. № 12. С.57–62.

2. Кушнір В. М. Провідні гуманістичні ідеї творчої спадщини Януша Корчака у контексті розвитку вітчизняної педагогічної думки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2004. 22 с.

3. Кушнір В. М. Януш Корчак та Василь Сухомлинський: дві постаті гуманістичної педагогіки: монографія. Умань: Візаві, 2020. 186 с.

Тетяна Надім'янова

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

ДИТЯЧЕ ЩАСТЯ ЯК ЦІННІСТЬ: ПОГЛЯДИ ЯНУША КОРЧАКА НА СВІТ ДИТИНСТВА

Кожна людина у поняття «щастя» вкладає своє розуміння і трактує його значення, виходячи з власних міркувань. Для когось щастя – матеріальна винагорода, збагачення, досягнення найменшої життєвої мети, для когось – радість відчуття близької людини, її посмішка, вдача, успіх, для когось – торжество Правди, Віра і Надія у майбутнє. Але щастя – не миттєва радість від досягнення володіння чим-будь. Це природний фон життя, заснований, перш за все, на любові та довірі до себе та оточуючого світу. І краще за всіх це знають діти, які не розучились любити й довіряти. Яким буде світ дитячого щастя залежить саме від нас, дорослих, від тих, хто виховує, навчає, від тих, хто впливає на процеси життєдіяльності людини.

А яким воно є, дитяче щастя? Як вимірює його дитина, з якої полиці дістає? Для дитини щастя бачиться в радісних миттєвостях, які вона переживає із захопленням, вмінні пізнавати оточуючий світ, бігати, стрибати, спілкуватись. Дитина з'являється на світ не вдосконаленою особистістю, однак повною любові і надії, сподівань на краще. Її не сковують умовності, любов або